1852. **N°. 11[illegible]**

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 22 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 21 September.

Z. M. heeft goedgekeurd de benoemingen der Burgemeesters tot Secretaris, onder anderen, te Leyderdorp van Mr. P. G. Hubrecht, te Warmond van Mr. A. Nederburgh en te Voorhout van Mr. E. van Olden.

— Z. M. heeft bij besluit van den 14den dezer bepaald, dat de voormalige Wees- en Momboirkamers met den 1sten October aanstaande, 's middags ten 12 ure worden ontslagen, behoudens de verpligting der alsdan ontbondene en ontslagene kamers, commissiën, bestuurders en beheerders, en van allen die, onder welken titel of welke benaming ook, eenige archiven, goederen, gelden of geldswaarden, niets daarvan uitgezonderd, die Wees- of Momboirkamers betreffende, onder hun beheer of hunne bewaring mogten hebben, om al die activiteiten behoorlijk te bewaren, tot op het oogenblik dat zij door of namens de algemeene commissie zullen worden opgevorderd en overgenomen.

STATEN-GENERAAL.

OPENING DER GEWONE VERGADERING VAN 1852—1853.

Vereenigde zitting der beide Kamers, van Maandag 20 September.

Nadat de leden zich achtervolgens in de vergaderzaal van de Tweede Kamer hadden vereenigd, wordt tegen half 1 ure de Vergadering door den Heer Mr. J. A. Philipse geopend, die door den Heer Griffier der Eerste Kamer een besluit van Z. M. den Koning, dezer dagen genomen, doet voorlezen, waarbij hij, Mr. J. A. Philipse, benoemd wordt tot Voorzitter der Eerste Kamer, gedurende de aanstaande zitting der Staten-Generaal.

De Voorzitter alzoo met het beleid der Vergadering in de tegenwoordige vereenigde zitting belast zijnde, benoemt eene commissie van 18 leden der beide Kamers, om Z. M. den Koning, bij Zijne aankomst aan de Vergaderzaal, te ontvangen en in- en uitgeleide te doen. Ten 1 ure vervoegen zich de Ministers, alsmede de leden van den Raad van State, in de Vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop wordt de komst van Z. M. den Koning aangekondigd, die zich, op de wijze, in het Programma omschreven, naar het gebouw der Staten-Generaal begeven heeft.

De Koning, ter Vergaderzaal binnengeleid, plaatst zich op den Troon, en houdt de navolgende openingsrede:

»MIJNE HEEREN!

Bij de opening van deze Vergadering der Staten-Generaal, zie Ik mij tot Mijn groot genoegen wederom in staat, op den voorspoedigen toestand des Vaderlands te wijzen.

Nederland is met de andere Mogendheden voortdurend in goede verstandhouding.

Bij herhaling ontvang Ik van vreemde regeringen blijken van vriendschap en achting.

Door verdragen van verschillenden aard heb Ik de volkenregtelijke betrekkingen tusschen dit Rijk en andere landen mogen bevestigen en uitbreiden.

Het is mij aangenaam, omtrent de Zee- en Landmagt steeds eene gunstige getuigenis te kunnen afleggen.

In de Overzeesche Bezittingen van het Rijk heerschen rust en vrede.

In het Palembangsche, op het eiland Sumatra, zijn de onlusten gedempt.

De goede vooruitzigten omtrent den oogst in de Koloniën hebben zich verwezenlijkt.

De afloop der in dit jaar gehoudene veilingen is bijzonder gunstig geweest.

Door eene bevriende Mogendheid aangezocht, heb Ik op het voetspoor van hetgeen reeds in 1844 geschiedde, Mijne goede diensten toegezegd tot bevordering eener poging, om in het stelsel van uitsluiting tot nu toe door het Japansche Rijk vastgehouden, wijzing te verkrijgen.

De uitvoering der Provinciale- Gemeentewet is aanmerkelijk gevorderd. Ik heb Mij over het algemeen over eene doeltreffende medewerking der Provinciale Staten en gemeentebesturen te verblijden.

Onze waterkeeringen zijn van rampen verschoond gebleven, hetgeen heeft vergund, de werken tot verbetering, inzonderheid ook der hoofdrivieren, met des te meer kracht en gevolg voort te zetten.

Met groote belangstelling zie Ik den ondernemings-ijver der ingezetenen in landbouw, fabriekvlijt en handel, gelijk tot vermenigvuldiging der middelen van vervoer, zich meer en meer ontwikkelen.

De maatregelen Mijner Regering strekken, om die ontwikkeling aan te moedigen en te ondersteunen.

De werken tot verbinding van ons Rijk met naburige landen, door spoorwegen en telegraphische gemeenschap, zijn voorbereid en aangelegd.

Scheepvaart en scheepsbouw gingen ook dit jaar vooruit.

De staat der geldmiddelen geeft ruime stof tot tevredenheid. De uitkomst van de dienst des vorigen jaars was voldoende. Die van het tegenwoordig dienstjaar laat zich gunstig aanzien. Ik hoop, dat de algemeene omstandigheden Mij zullen toelaten, nog in deze zitting eene gewigtige voordragt, betreffende 's Rijks schuld, aan Uwe beraadslagingen te onderwerpen.

De aan U in de vorige vergadering van Mijnentwege ingediende en niet afgedane ontwerpen van wet zullen U op nieuw, met andere, worden voorgelegd.

Mogen onze gezamenlijke pogingen tot voltooijing der taak, die ons ook nu weder wacht, door Gods zegen worden bekroond.

Ik verklaar deze zitting van de Staten-Generaal te zijn geopend."

Na het houden van deze Aanspraak verliet de Koning op de gewone wijze de zaal, en keerde Z. M., even als bij het komen, onder het gejuich der talrijke, zoowel uit deze residentie als van elders, zamengevloeide menigte, naar het paleis terug.

— De Commissie van beoordeeling der ingezonden planten enz. op de Tentoonstelling der Hollandsche Maatschappij van Landbouw te Amsterdam heeft onder anderen 4 zilveren Medailles en één getuigschrift toegekend aan den Heer J. C. Rodbard, en aan de Heeren W. Pottum, C. H. Kroon, alhier, elk eene zilveren medaille.

— Te Rotterdam is op 16 dezer overleden de Hoofd-Commissaris van Policie, A. F. Jacobus. Hij was sedert 1823 klerk bij het Parket van het Hooggeregtshof te 's Gravenhage, werd Commissaris van Policie in 1829 te Vlaardingen, in 1835 te Middelburg, in 1837 te Rotterdam, en werd bij Zr. Ms. besluit van 18 Junij 1852 benoemd tot Hoofd-Commissaris. Hij was een zeer verdienstelijk Policie-ambtenaar.

— Van het Nieuwe Diep wordt geschreven, dat den 18den 's Lands fregatten Doggersbank en Prins van Oranje, de korvet Sumatra, benevens de Rijks stoomschepen Gedeh en Cycloop, onder het opperbevel van den Schout-bij-Nacht Bouricius, die reede verlieten. Eenige Pruisische Officieren wonen aan boord van den Prins van Oranje den zeetogt bij. De bestemming van de Doggersbank en de Prins van Oranje is naar Gibraltar, de Sumatra en Gedeh zullen van daar de reis voortzetten, de eerste naar Australië en de laatste naar Oost-Indië. De Cycloop gaat slechts tot buiten het Engelsche kanaal mede.

— Den 10den dezer is te Veendam overleden de Heer H. Sanders in den ouderdom van 82 jaren, nalatende 9 kinderen, 9 aangehuwde kinderen, 53 kleinkinderen en 2 achter kleinkinderen. Er leven van hem nog 7 broeders en zusters, van welke de oudste 87 jaar is.

— Terwijl Zaturdag nacht een vader en moeder in de Warmoesstraat, te Amsterdam, uit kermis houden waren en hun kind alleen te huis lieten, stond dit door gezang op de straat uit den slaap gewekt, op, ging uit het raam liggen, stortte naar beneden en overleed spoedig ten gevolge van den val.

— Te Vlaardingen zijn den 18den 3 hoekers uit IJsland aangekomen met 84 last gezouten visch, hetgeen een redelijke vangst is in een halfjaar. De markt was *f* 18 de ton.

— In de omstreken van Helmond is eene fraaije zwarte ooijevaar geschoten, die in ons land zeer zeldzaam is.

's GRAVENHAGE, 20 September.

Z. M. heeft aan de Heeren A. Goekoop en E. A. van Meerten, op hun verzoek, gegrond op hunnen gevorderden leeftijd, eervol ontslag verleend als buitengewone leden der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, en tot buitengewone leden dier Akademie benoemd de Heeren H. Halbertsma te Leyden, J. W. Li van Oordt te Rotterdam en G. E. Voorhelm Schneevoogt te Amsterdam.

— Z. M. heeft tot Burgemeester te Goes benoemd M. P. Blaauwbeen.

— Z. M. heeft 10 Hoofd- en andere Officieren van verschillende corpsen op pensioen gesteld, en onder anderen benoemd: bij den provincialen Staf: tot Majoor, Adjudant in het Prov. Kommandement van Noordbrabant den Kapitein der 1ste klasse A. Pronk, van het 5de regement infanterie; tot Luit.-Kolonel, Adjudant in het Prov. Kommandement van Noordholland, den Majoor J. E. A. Baron van Voorst tot Voorst, van den Generalen Staf: tot Ma-

joor, Adjudant in het Prov. Kommandement van Groningen en Drenthe, den Kapitein der 1ste klasse W. G. F. van Vugt, van het 8ste regement infanterie; tot Majoor, Prov. Adjudant in het Limburgsche, den Kapitein der 1ste klasse S. J. Cochius, van het koloniaal werfdepôt; bij het wapen der infanterie: bij den Staf van het wapen, tot Majoor, den Kapitein der 1ste klasse C. H. Happé, van dien Staf, toegevoegd aan den waarnemenden inspecteur der infanterie; tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) de 1ste Luitenants J. C. P. Hamminck Schepel en A. C. T. Eymael, van dien Staf, werkzaam bij het Depart. van Oorlog; bij het regement grenadiers en jagers: tot Kolonel en Kommandant van het regement, den Luit.-Kolonel M. Baron van Geen, van het corps; tot Luit.-Kolonel den Majoor J. C. Anemaet, mede van het corps; tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) de 1ste Luitenants F. H. Sleurs en J. A. G. T. Wildeman, beiden van het regement; bij het 1ste regement, tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang) den 2den Luitenant G. T. W. Vygh, van het regement grenadiers en jagers; bij het 2de regement, tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) den 1sten Luitenant K. W. C. Reichmann, van het 1ste regement van het wapen; bij het 3de regement, tot Kolonel en Kommandant van het regement den Luit.-Kolonel L. H. W. Baron van Aylva Rengers, van het 7de regement van het wapen; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang), de 2de Luitenants, H. J. Baron Taets van Amerongen, van het regement grenadiers en jagers, en J. H. Wichers, van het corps; bij het 4de regement, tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), de 1ste Luitenants H. G. Granpré Molière, van het 6de regement van het wapen; en J. Tissot van Patot van het 3de regement infanterie; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang), de 2de Luitenants W. A. F. G. de Hartitzsch, van het regement grenadiers en jagers; en L. C. de Fremery, van het corps; bij het 5de regement, tot Majoor, den Kapitein der 1ste klasse W. J. Knoop, werkzaam aan de Koninkl. Academie voor de Zee- en Landmagt; bij het 6de regement, tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang), den 2den Luitenant Jhr. P. F. O. Sickinghe, van het regement grenadiers en jagers; bij het 7de regement, tot Luit.-Kolonel, den Majoor J. G. Egter van Wissekerke, van het 8ste regement van het wapen; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang) de 2de Luitenants J. P. H. C. Veeren, van het corps, en A. S. F. Kluppell, van het koloniaal werfdepôt; bij het 8ste regement tot Majoor, den Kapitein der 1ste klasse L. J. Ledel, van het regement grenadiers en jagers; tot Kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) de 1ste Luitenants C. Ringeling en J. L. E. Juta, van het 3de regement van het wapen en A. G. F. Beekman en J. Huygens, beiden Adjudant respectivelijk bij het 5de en 7de regement infanterie; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang) den 2den Luitenant K. J. N. Weyland van het corps, en te verplaatsen bij het regement grenadiers en jagers, in zijnen rang, den Majoor J. J. Verschoor, van het 5de regement infanterie.

— Z. K. H. Prins Frederik zal den 5den October in persoon de zitting der Luxemburgsche Stenden openen.

— Heden zijn beide de Kamers vergaderd geweest. De zitting der Eerste is geopend met eene toespraak door den Voorzitter Mr. J. A. Philipse. De Tweede met eene toespraak door den tijdelijken Voorzitter Mr. S. H. Anemaet. De zitting der Tweede Kamer is verdaagd tot morgen.

ROTTERDAM, 20 September.

De Zuidhollandsche Onderwijzers-Zangvereeniging, waarvan afdeelingen zijn gevestigd te dezer plaatse en te 's Gravenhage en Leyden, die te zamen een personeel van omtrent 120 leden uitmaken, hield eergisteren eene vergadering in het gebouw der maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*. Ten zes ure begon de uitvoering van een achttiental zangstukken voor mannenstemmen, van verschillende Nederl. en andere componisten. Ongeveer een honderdtal zangers, als: 42 uit Rotterdam, 27 uit 's Hage en 23 uit Leyden, nam aan de uitvoering der ensemble-stukken deel, die door afzonderlijke voordragten werden afgewisseld. De gezamenlijke uitvoeringen werden afwisselend gedirigeerd door de Heeren van Weel, Directeur der Rotterd. en Keuskamp, Directeur der Haagsche afdeeling, die ook de afzonderlijke voordragt hunner afdeelingen leidden, zoo als de Heer Lancel, als haren aanvoerder, die der Leydsche.

De uitvoering gaf aan alle hoorders ruime stof van voldoening, die zich ook, in herhaalde levendige toejuichingen en in de verlangde en verkregene herhaling van sommige stukken, krachtig openbaarde. Zoowel de gezamenlijke als de afzonderlijke uitvoeringen waren allen krachtig en zuiver. Ook de quartet- en andere solo's werden meestal met juistheid, sommigen zeer loffelijk gezongen; niet het minst roemen wij daaronder de tenorsolo's, voorgedragen door leden uit 's Hage en Leyden, wier afdeelingen ons het rijkst aan frissche en schoone stemmen toeschijnen. Indien de Heeren aanvoerders in de eerste plaats op lof en dank aanspraak hebben voor hunne bekwame leiding, wij brengen evenzeer hulde aan alle leden. In hetgeen dezen avond geleverd is, en daaronder zooveel schoons en veel belovends, zien wij de rijpende vruchten van loffelijken kunstzin en volhardenden ijver, en wij waarderen die te hooger omdat wij in deze inrigting niet alleen eene aangename uitspanning voor de leden zien, maar daarvan ook een heilrijken invloed verwachten voor het volksgezang en zoo ook voor de volksbeschaving. *(Rott. C.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 19 September.

Uit nadere berigten omtrent het afsterven van den Hertog v. Wellington, blijkt dat ook Lord C. Wellesley, zijn jongste zoon en zijne echtgenoot, bij zijn sterven tegenwoordig zijn geweest, alsmede dat de Hertog niet denzelfden maar den vorigen dag eene wandeling gemaakt en zijne stallen bezocht had.

Tot den dag vóór zijn uiteinde hield hij zijne hoogst eenvoudige leefwijze vol. Vroeg stond hij van zijn hard paardenharen en van geene gordijnen voorzien bed op, kleedde zich zonder iemands hulp geheel aan; deed eene wandeling te paard of te voet, schreef met vaste hand verscheiden brieven, en gebruikte bij zijnen matigen maaltijd nooit wijn, dien hij, even als alle likeuren, in de laatste jaren geheel had afgeschaft. Zijne geestvermogens bleven steeds helder; hij paste zijne rekeningen, op wier spoedige betaling hij zeer gesteld was, zelf af, en wist op eene onderhoudende wijze anecdoten van vroegeren en lateren tijd te verhalen. Bij de bewoners zijner landgoederen en huisbedienden was hij algemeen bemind.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 September.

De Fransche Regering heeft aan de onze verklaard, dat zij bereid was de onderhandelingen tot het aangaan eener handelsovereenkomst te hervatten.

— De Ministeriële krisis is dus geëindigd, dat slechts één Minister is afgetreden, namelijk die van Financiën, de Heer Frère Orban, en voorloopig opgevolgd door den Gouverneur van de provincie Brabant, den Heer Liedts. De Kamers zijn tegen den 27sten bijeengeroepen, om hare gewone zitting aan te vangen.

— De nieuw benoemde Bisschop van Luik, de Heer de Montpellier, zegt de *Indépendance* is een in allen opzigte achtenswaardig mensch, van eene zeer goede familie en in het bezit van een ruim vermogen; hij heeft den naam van een zeer groot voorstander der Jezuiten-orde te zijn. De benoeming heeft geheel zonder voorkennis of medeweten de Regering plaats gehad. De kerkelijke waardigheden worden in België begeven, zonder dat de Regering daarmede gemoeid wordt anders dan om den benoemde de bezoldiging te doen uitbetalen. Het kerkelijk gezag handelt hierin volstrekt naar zijn goedvinden; de Regering heeft daarop noch regtens noch feitelijk eenigen invloed. Zoo is het krachtens de constitutie in België, maar nergens elders in Europa.

— Onlangs is veel gewag gemaakt van het voortkomen van vlammen uit eene gewezen steenkolenmijn in Henegouwen. Te Seraing bij Luik ziet men op eene binnenplaats, welke aan verscheidene woningen in gemeenschap toebehoort, een veel merkwaardiger geval. Wanneer men een stok in den grond steekt en er weder uithaalt en dan bij de holte een brandenden zwavelstok brengt, ontstaat eene groote blaauwe vlam, welke blijft branden tot men haar uitblaast. Maakt men eene grootere opening en plaatst er eene kagchelpijp in, dan zal, wanneer men daar boven een brandenden zwavelstok houdt, eene ontzaggelijk vlam van twee ellen hoog te voorschijn komen. De eigenaar heeft hiervan voordeel getrokken en een kleinen steenen koker doen metselen op één voet onder den grond, welke tot in zijne keuken uitkomt en daar is de haard steeds voorzien van een groot helder brandend vuur, dat zijn vertrek verwarmt en tot het koken der spijzen dient. De andere bewoners hebben het gemakkelijker gevonden gaten in den grond te boren, den pot er over te hangen en dan het vuur te ontsteken. Dit duurt reeds sedert drie jaren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 September.

Gisteren is de President te half drie te Lyon aangekomen, waar hij ook met het algemeen gejuich van *Leve de Keizer!* is ontvangen. Zoo is elk nieuw verblijf een stap naar 't haast bereikte Keizerschap.

— Men zegt dat de President, voor zijn vertrek, gevraagd heeft om gedurende zijn reis een algemeen plan op de octrooijen te maken. Het plan om de octrooijen af te schaffen, schijnt alzoo in weerwil van de moeijelijkheden in de practijk nog niet te zijn opgegeven.

MODENA.

De *Corriere Mercantile* van Genua verhaalt, dat de Bisschop van Massa zich naar Modena had begeven om te protesteren tegen zekere bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, inzonderheid die betreffende het burgerlijk huwelijk. De Hertog Frans de Vde zou geweigerd hebben den Kerkvoogd ten einde toe aan te hooren, hem zeggende dat het Wetboek de zaak niet is der Bisschoppen, maar gemaakt is om door hen te worden gehoorzaamd.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 16 September.

De Keizer is den 14den van hier weder naar Pesth vertrokken en zal in het laatst der maand terugkeeren.

— Prinses Marianne der Nederlanden is, na hier 14 dagen in het strengst incognito vertoefd te hebben, eergisteren naar Italië vertrokken.

— Het statistieke handboek van den Minister-Secretaris Hain bevat onder anderen de volgende belangrijke opgaven. In het jaar 1850 gingen in de gezamentlijke Oostenrijksche staten 254 personen tot het Katholicismus over; daarentegen verlieten de Katholijke kerk 688 personen. Alleen in Bohemen verlieten 429 de Katholijke kerk en kwamen er 102 bij, in Moravië bedroeg het eerste getal 100, het tweede 47, in Beneden-Oostenrijk 89 en 25, enz.

— Het gezamentlijk bedrag der inkomsten gedurende de 6 eerste maanden van dit jaar, vergeleken met die in 1851 en 1850 was in 1852 111,349,552 fl., in 1851 99,728,806 fl. en in 1850 86,835,008, derhalve in 1852 11,620,746 fl. meer dan in 1851, en 24,514,544 fl. meer dan in 1850.

— De aangekondigde hervorming der kloosters is ophanden. Er zal begonnen worden met de Benedictijners en Franciscaners; de overige kloosters zullen

volgen. Men zal zooveel mogelijk trachten alle nieuwigheden af te schaffen; en de oorspronkelijke kloosterregelen te herstellen. Ook de militaire leden der Duitsche geestelijke orde zullen de weldaden der teruggaven deelachtig worden, want niet alleen zal de in 1848 aan deze orde ontnomene vrijdom van belasting hersteld worden, maar zij zal ook de betaalde belasting terug ontvangen.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 4 September.

Er is alhier een logement geopend, dat 300 kamers bevat, ruimte heeft voor 1000 gasten, en waarin 150 mannelijke en vrouwelijke dienstboden werkzaam zijn. De kamers zijn met ongekende pracht versierd. Het heeft een millioen dollars ($2\frac{1}{2}$ millioen Ned.) gekost. De bediening heeft tot op de 6de verdieping zonder eenige stoornis plaats, door middel van buizen.

— De verwoestingen door de laatste stormen aangerigt, zijn ontzaggelijk groot. Te Augusta, in den Staat Georgia, werd het verlies op 1,000,000 £ begroot. De lichttorens op Chandelier Eiland werden door den stroom medegesleept, en het water had een kanaal van drie vierde van een mijl door het Ship Eiland gemaakt. Te Savannah zijn vele menschen omgekomen en is veel schade aan de eigendommen toegebragt, beide bruggen over de Savannahrivier zijn medegesleept, even als alle bruggen over de kanalen. Er stond vier voet water in de straten; men had de maals aan het postkantoor in booten moeten afhalen.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 Julij.

Den 5den Julij in den namiddag is ter reede van Batavia aangekomen 's Lands stoomschip Batavia, Luit. ter Zee 1ste klasse F. L. van den Moore, met de overlandmaal-brieven uit Europa, loopende tot 24 Mei.

— Onder de door Z. Exc. gedane benoemingen merkt men de volgende op: Tot lid in het Hoog Militair Geregtshof van Neêrl. Indië, Mr. D. A. Junius van Hemert, Raadsheer in het Hoog Geregtshof aldaar; tot Advocaat-Generaal bij het Hoog Geregtshof Mr. R. A. Eekhout, lid van den Raad van Justitie te Batavia; tot adsistent-resident van Banjoewangie, C. J. Bosch, Controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures; zijnde hij tevens belast met de behandeling van 's gouvernements aangelegenheden van Balie en Lombok, onder den titel van gecommitteerde voor de zaken van Balie en Lombok; tot Griffier bij den Raad van Justitie te Amboina, tevens Secretaris en Fiscaal bij den grooten Landraad aldaar, Mr. W. F. L. Buschkens, thans buitengewoon Substituut-Griffier bij den Landraad te Samarang.

— Den 20sten Julij ll. werd de achtste en laatste algemeene vergadering van het eerste maatschappelijke jaar der afdeeling Batavia, van de maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen gehouden. De afdeeling telt thans ruim 200 leden.

— Eenige maanden geleden is berigt gegeven, dat te Soerabaija een gedenkteeken zou worden opgerigt, ter eere van wijlen Z. Exc. den Vice-Admiraal F. B. van den Bosch, waarvan het ontwerp was gemaakt door den Heer de Bruyn. De Kapt. ter Zee J. W. Stoll had eene overeenkomst getroffen met de Heeren Enthoven en Comp., te 's Gravenhage, omtrent de vervaardiging daarvan. De genoemde firma heeft aangenomen, 7 maanden na de teekening van het contract, het gedenkteeken te zullen afschepen, geheel afgewerkt naar den uitwendigen vorm der teekeningen van den ontwerper, van gegoten ijzer, geverwd en gebronsd, benevens al de palen en het hekwerk, tegen de som van ƒ 3100 Ned. cour. De benoodigde gelden waren bereids naar Nederland overgemaakt.

— Den 24 Mei jl. overleed Mr. D. W. J. C. Baron van Lynden, Resident van Timor. De staat verliest in hem een kundig, regtschapen dienaar.

— Dezer dagen is te Batavia in het openbaar verkocht eene hoeveelheid van $90\frac{3}{8}$ realen stofgoud en $2\frac{1}{16}$ realen bewerkt goud, afkomstig van Borneo, welke partijen te zamen eene som van ƒ3,377.99, of gemiddeld ƒ38.37 per reaal hebben opgebragt.

— Ten opzigte der expeditie in het Palembangsche is de volgende dagorder uitgevaardigd:

»De Gouverneur-Generaal betuigt aan den Luitenant-Kolonel de Brauw en aan allen, die onder diens bevelen deel namen aan de jongste krijgsverrigtingen in het Palembangsche, zijne tevredenheid over de moedige volvoering hunner moeijelijke pligten.

»De Gouverneur-Generaal zal hetgeen van zijne zijde noodig is, bijdragen, opdat dit nieuwe blijk der trouw, waarmede het Indische leger aan zijne hooge roeping beantwoordt, ter spoedigste ter kennis van den Koning gebragt worde; en hoopt weldra, door ontvangst van uitgewerkte verslagen omtrent de verrigte krijgsbedrijven, in staat gesteld te zullen zijn, om dezulken, wien het geluk te beurt viel zich door uitstekende daden te onderscheiden, tot eene Koninklijke belooning voor te dragen.

De Gener.-Maj. titulair, waarn. Kommand. van het Ind. leger,

G. BAKKER.»

— De berigten van Palembang op Sumatra melden dat het hoofd Dragam, na den terugtogt van het detachement, dat op de Moesie kruiste, zich onverwachts, met ongeveer 300 volgelingen, van de doessoen Biengien meester gemaakt, en getracht had daardoor de gemeenschap tusschen de hoofdplaats en de binnenlandsche posten Moeara Klingie en Tebing Tingie te stremmen. Onverwijld zijn 115 man, onder bevel den 1sten Luitenant Prager, van de hoofdplaats derwaarts gezonden. De oorzaak dezer nieuwe vijandelijkheden, was wraakzucht tegen de bevolking over de door haar aan de Nederlandsche expeditie bewezene hulp en aan het gebrek aan levensmiddelen, dat hij, ten gevolge van de verwoesting van zijn land, lijdt.

Den 2den Julij was genoemde Luitenant te Moeara Semangoes aangekomen en den 3den de rivier opgeroeid naar Biengien. Op een half uur afstands beneden die plaats, ontscheepte die Officier 75 man met den handmortier, en liet het andere gedeelte, op de praauwen, onder den 2den Luit. K. van Heyden, met last om op te roeijen en den misschien langs de rivier vlugtenden vijanden het afkomen te beletten.

Na een klein uur stootte men onverwacht op eene verhakking, voor welke eene diepe gracht liep; uit die verhakking begon onmiddelijk een hevig vuur, waarbij de 1ste Luit. J. G. van Imbyze van Batenburg door vier kogels werd gewond, terwijl twee man sneuvelden en nog vier gekwetst werden. Dit vuur werd hevig, doch vruchteloos beantwoord, zoodat de Luit. Prager besloot verder links te trekken, om uit het bosch op een open terrein te komen; daar was de gracht minder diep, en de verhakking werd stormenderhand genomen. Nu stond men voor de bentings, welke voor de doesson Biengien waren opgerigt, en ook stormenderhand werden genomen, na een gevecht van twee uren. Aan onze zijde waren 4 dooden en 14 gekwetsten, terwijl nog een volgeling van het divisie-hoofd Mohamed Akiep is gesneuveld en een gewond. De vijand heeft 7 dooden op het slagveld gelaten, en men zag nog een groot aantal gewond of gedood weg dragen. Ook zijn eene lilla, soort van geschut, en eenige geweren in onze handen gevallen. Na het nemen der bentings zag men aan de overzijde van de rivier 70 man, onder den 1sten Luitenant Collard, van Tebing Tingie.

De vijand heeft harddekkiger dan ooit gevochten. De dapperheid en het beleid der onzen verdienen bijzondere vermelding. De vijand, niet meer dan 200 man sterk met 70 geweren, had geen hulp van de bevolking verkregen. Eene onvoorwaardelijke vervolging is bevolen, doch vergiffenis toegezegd aan hen, die zich willen onderwerpen.

Uit een en ander blijkt, dat hier en daar de zaken nog niet geheel gunstig staan. De Overste de Brauw had echter geen zwarigheid gezien om nog ruim 130 man terug te zenden. Sedert is evenwel daarin verandering gekomen en zullen de troepen vooreerst nog blijven. Het schijnt overigens, dat de muitelingen even stout blijven als vroeger. Van Sambas en Pontianak zijn de tijdingen ook minder gunstig. Een groote invoer van wapens in die streken schijnt het bestuur te verontrusten.

— Op Riouw was in Mei een moord gepleegd, welke kort daarop door eenen nachtelijken inval in het Chinesche kamp te Sengarang is achtervolgd. Door de tusschenkomst van den Resident van Singapore, zijn zeven dier booswichten aldaar door de policie gevat en door een der gouvernements-kruisbooten afgehaald onder escorte van de Engelsche kruisboot Charlotte, welke ter meerdere verzekerde bewaring dier verdachte personen door den Resident van Singapore was medegegeven.

— Te Makasser vreesde men voor mislukking van het rijstgewas, weshalve het Gouvernement aan den Gouverneur van Celebes een crediet heeft verleend van ƒ20,000, ten einde in geval van heerschend gebrek, de onvermogenden onder de bevolking van den noodigen leeftogt te kunnen voorzien.

— Op de Molukkos zijn door het Bestuur maatregelen genomen tot bevordering van de bereiding van zuivere sagoe in korrels of meel, om een nieuwen tak van volksbestaan in te voeren, en den handel met andere bezittingen aan te moedigen.

— Den 4den dezer is te Pekalongan het nieuwe kerkgebouw der Christelijke gemeente plegtig ingewijd door den Predikant van Maarseveen, predikende over I Kon. VI. 11 en 12.

— De maatregelen, in 1851 door den Resident van Japara genomen, tot uitroeijing van verscheurend en ander wild en schadelijk gedierte, zijn met den meest gewenschten uitslag bekroond.

— Na 31 December dezes jaars, zal de invoer en het bezit van opium op Billiton en Onderhoorigheden verboden zijn, op straffe van verbeurdverklaring van al de gevonden wordende opium en eene boete daarenboven van ƒ25, voor elke overtreding van dit verbod.

— De tinmijnen op het eiland Banka hebben in 1851 opgebragt 89,865,43 pic.; terwijl de nog onverwerkt geblevene tin-erts eene hoeveelheid bedraagt van $131\frac{1}{100}$ nachten of 3,297,25 pic., zoodat de geheele opbrengst van 1851 kan gesteld worden op 93,144,68 pic. Hiervan moet echter worden afgetrokken de overgeblevenen erts en tin van het jaar 1850, te zamen 15,456,25 pic., zoodat het in 1851 verkregen tin met de tin-erts bedraagt 77,688,43 pic., over 1850 was de opbrengst 59,683,50 pic., en dus 18,004,93 pic. minder.

KERKNIEUWS.

BOLSWARD, 14 September. Uit het bevorens gemaakte twaalftal van Predikanten, is heden door den Kerkeraad van de Herv. gemeente alhier het volgende zestal geformeerd: DD. Marissen van Loon, te Hoogezand; Schorse, te Almelo; Scheuer, te Renswoude; Sluiter, te Wijhe; van Dumen, te Fledder, en Timmerman, te Engelen, waaruit den 24sten dezer een drietal zal worden gemaakt.

— De Kerkeraad der Herv. gemeente van Leerdam heeft door tusschenkomst van den Minister der Hervormde Eerdienst, van Z. M. den Koning, als Collator, ontvangen het volgende 12-tal Predikanten, om daaruit eene keus te doen ter voorziening in de vacature: DD. Gortius, te Oude-Niedorp; Hartman, te Blankenheim; Hazeu, te Korendijk; Jorissen, te Uitwijk; Losgert, te Molenaarsgraaf; Mysberg, te Bleskensgraaf; Ter Pelgt, te Petten; Roldanus, te Katwijk-Binnen; Schotten, te Lage-Zwaluw; v. Willigen, te Vorgten; IJzendijk, te Hoevelaken, en van Duil, te Steenbergen.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, CATHARINA MARIA CHRISTINA VAN DER HOEK, geliefde Echtgenoote van

ROTTERDAM, 18 September 1852. CORN^S. J. BOSMAN.

Heden overleed onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Mejufvrouw JOHANNA MARIA ELISABETH SCHULTZ, Weduwe van den Heer ARNOLDUS THEODORUS PRYN, in den ouderdom van ruim 76 jaren.

LEYDEN, 20 September 1852.

J. A. PRYN,
A. G. M. SCHIMMELPFENG, geb. PRYN.
H. O. W. SCHIMMELPFENG.

Voor de belangstellende deelneming door zoo velen ons betoond bij het overlijden van ons jongste Kind, betuigen wij, langs dezen weg, onzen hartelijken dank.

LEYDEN, 21 September 1852.

P. J. ZUURDEEG JZN.
J. C. TENGELER.

Voor de vele bewijzen van deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijne geliefde Echtgenoote, M. J. TOMAS, betuig ik en mijne Familie onzen welmeenenden dank.

LEYDEN, 22 September 1852. J. L. WASSEN.

De PENNINGMEESTER van het Departement *Leyden*, der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*, zal op Donderdag den 23sten September 1852, van 12—2 ure, in het Gebouw van het Departement, voor de *tweede en laatste* maal Zitting houden tot **Uitbetaling van Renten**, verschenen geweest 1 Julij 1852 en der **Onafgehaalde Renten**, verschenen geweest 1 Julij 1851, der **AANDEELEN** in de Geldleening door voornoemd Departement aangegaan. Zullende na dien dag geene Rentebetaling meer geschieden vóór Julij 1853.

De Penningmeester van het Departement,
P. C. LEZWYN.

Al degenen welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarden Boedel en Nalatenschap van wijlen CHRISTIAAN BOS, in leven eerder *Horologiemaker* en laatst *Noodiger ter Begrafenis* te *Leyden*, en aldaar overleden den 31sten Augustus 1852, worden verzocht daarvan **Opgaaf** of **Betaling** te doen ten Kantore van den Notaris M^r. H. OBREEN, te *Leyden*, vóór of op den 1sten November 1852.

KOSTELOOS.

Bij Vonnis door de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, gewezen den 13den Julij 1852, behoorlijk geregistreerd en beteekend, is tusschen JOHANNA CATHARINA DE BOLSTER, zonder beroep, Huisvrouw van HENDRIK JOHANNES VAN DER LINDEN, wonende te *Leyden*, als Eischeresse, en genoemden HENDRIK JOHANNES VAN DER LINDEN, *Timmerman*, mede te *Leyden* woonachtig, als Gedaagde, uitgesproken **Scheiding van Tafel en Bed** met al de gevolgen van dien.

Voor de Eischeresse,
P. K. DOEFF, *Procureur*.

VRIENDEN-ISRAËLS.

BID-UUR,

op **1 October**, 's avonds te 7 ure, in plaats van op 24 dezer in de Walsche Kerk alhier.

Bij de gehoudene Veiling op Zaturdag den 18den September 1852, ten overstaan van den Notaris M^r. H. OBREEN, te *Leyden*, in het Heeren Logement aan den Burg, zijn de onderstaande perceelen in Bod gebragt als volgt:

N°. 1. 3 HUIZEN EN ERVEN aan de Oostvoldersteeg, Wijk V. N°. 867 A. en B., op . . . . *f* 400.—
Verhoogd met . . . . 50.—

N°. 2. 1 DITO aan de Princestraat, Wijk V. N°. 878, op - 200.—

N°. 3. 1 DITO aan de Groenesteeg, Wijk VIII. N°. 445, op - 310.—

N°. 4. KOETSHUIS, PAKHUIS, BOVENWONING EN ERF, aan het Galgewater, Wijk V. N°. 289 A. en B., op - 700.—
Verhoogd met . . . . - 150.—

N°. 5. 1 HUIS EN ERF aan de Michielstraat, Wijk VI. N°. 1331, op . . . . - 310.—
Verhoogd met . . . . - 40.—

N°. 6. 1 DITO aan de Vrouwekamp, Wijk VI. N°. 1295, op - 200.—

N°. 7. 1 DITO aldaar Wijk VI. N°. 1295^a, op . . . - 230.—

N°. 8. 1 DITO aan de Mare, Wijk VI. N°. 1200, op . . . - 1,070.—
Verhoogd met . . . . - 300.—

N°. 9. 1/32 in een HUIS aan de Hooigracht, met het Vruchtgebruik van dat Huis gedurende het leven van SIMON NATHAN KUYT, Wijk VII. N°. 350, op . . . . - 150.—

Kunnende deze perceelen nog worden Verhoogd tot en met Vrijdag den 24sten September e. k. en zal de Afslag en Toewijzing van die perceelen plaats hebben op Zaturdag den 25sten September 1852 des avonds ten 7 ure ter plaatse voorschreven.

Men verlangt met Mei aanstaande *te Huur* voor drie fatsoenlijke DAMES, een **BOVENHUIS** met 3 à 4 Kamers, Keuken en Meiden-Kamer, op een gooden stand, liefst met een afzonderlijken Opgang. Adres *franco* Brieven onder Letter **S.** bij den Boekhandelaar A. A. BENSINK, te *Leyden*.

Echte **BRIELSCHE AARDAPPELEN**, vrij van bederf, waar de Ondergeteekende voor instaat.

F. ZITMAN.

DONDERDAG

is te zien, ten huize van den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK alhier, van 's morgens 10 tot des namiddags ten 3 ure, de belangrijke Verzameling KAARTEN, ATLASSEN en INSTRUMENTEN voor de *Landmeet-* en *Bouwkunde*, nagelaten door wijlen den Wel-Edelen Heer A. HANEGRAAFF, *Landmeter bij Rijnland*.

Die Heeren, welke van den H.Ed. toegezonden Catalogus geen gebruik maken, worden vriendelijk verzocht dien terug te zenden, ten einde aan de vele aanvragen te kunnen voldoen.

De Pillen van Holloway zijn zeer aanbevelenswaardig in geval van zware hoofdpijnen, zwakke en zenuwachtige gestellen, duizeling enz.

Mejufvrouw DRINKWATER, te Liverpool (Castel street) woonachtig, was sedert geruimen tijd ziekelijk geweest, lijdende doorgaans aan zware hoofdpijnen, een zenuwachtig en zwak gestel, en dikwijls aan duizelingen onderhevig zijnde, die haar telkens deden nedervallen. Zij volgde stiptelijk de haar voorgeschrevene geneesmiddelen, doch haar toestand verbeterde zich niet. Eindelijk begon zij de *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, welk voortreffelijk geneesmiddel hare maag en geheel haar gestel binnen korten tijd versterkte en hare hoofdpijnen deed verdwijnen, zoodat zij zich thans volmaakt wel bevindt.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*, bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depothouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 20 September.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	64 9/16	64 5/8	64 5/8
Dito Certificaten	3	77 1/2	77 3/4	77 3/4
Dito dito	4	96 7/8	97	97
Amortisatie Syndicaat	3½	—	—	—
Handelmaatschappij	4½	125 1/4	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½	—	—	—
Haarlemmermeer	5	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3	73 3/8	73 1/2	73 3/8
Dito dito	5	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	108 1/4	108 3/8	108 3/8
Dito dito 1828 en 1829	5	107 1/4	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	97	—	—
Dito 1840	4	91 1/2	91 5/8	91 5/8
Dito bij STIEGLITZ & C°.	4	91 1/4	91 3/8	91 3/8
Dito dito Nieuwe	4	91 1/16	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	72 1/4	—	—
POLEN, Obligatiën	4	86 1/8	86 1/4	—
Dito Aandeelen met Loten	fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	500	160 1/4	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	23 3/8	23 13/16	23 13/16
Dito Obligatiën	3	50 1/8	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3	46 1/4	46 3/8	46 5/16
Bewijzen Coupons		2 15/16	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Golt.	5	—	—	—
Dito	4	—	—	—
Dito Metall.	5	78 5/8	79 11/16	—
Dito Nieuwe	5	91 3/16	91 3/8	91 3/8
Dito 1847	2½	40 7/8	41 5/16	41 1/4
BELGIE, Banc.	2½	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½	52 13/16	52 7/8	52 7/8
BRAZILIE, 1824 100 £	5	100 3/4	—	—
PORTUGAL, te Londen	5	43 1/4	43 3/16	—
Dito dito	4	—	—	—
VENEZUELA	3½	—	—	—
MEXICO	5	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën		4 7/16	—	—

Grieken 5 5/8 5 3/4.

Braz. 1843, £ 100, 5 pCt. 100 3/4.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.